

Code No. 5611

Roll No.

SET : C

D. El. Ed. 1st Year Exam., July – 2022

Proficiency in Sanskrit Language

संस्कृत भाषा में प्रवीणता

(Course Code : DE-111)

(Only for Fresh/Re-appear Candidates)

[Morning Session]

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

समय : 2 घण्टे]

[अधिकतम अंक : 35

सामान्य निर्देश :

- (i) कृपया जाँच कर लें कि इस प्रश्न-पत्र में मुद्रित पृष्ठ 4 तथा प्रश्न 6 हैं।
- (ii) प्रश्न-पत्र में दाहिने हाथ की ओर दिये गये कोड नम्बर तथा सेट को छात्र उत्तर-पुस्तिका के मुख्य-पृष्ठ पर लिखें।
- (iii) कृपया प्रश्न का उत्तर लिखना शुरू करने से पहले, प्रश्न का क्रमांक अवश्य लिखें।
- (iv) उत्तर-पुस्तिका के बीच में खाली पन्ना/पन्ने न छोड़ें।
- (v) उत्तर-पुस्तिका के अतिरिक्त कोई अन्य शीट नहीं मिलेगी। अतः आवश्यकतानुसार ही लिखें और लिखा उत्तर न काटें।
- (vi) परीक्षार्थी अपना रोल नं० प्रश्न-पत्र पर अवश्य लिखें।
- (vii) कृपया प्रश्नों का उत्तर देने से पूर्व सुनिश्चित कर लें कि प्रश्न-पत्र पूर्ण व सही है, परीक्षा के उपरान्त इस सम्बन्ध में कोई दावा स्वीकार नहीं किया जायेगा।

निर्देशाः –

- (क) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति।
- (ख) लेखः सुस्पष्टः सुवाच्यः च भवेत्।
- (ग) प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषायां देयानि।
- (घ) प्रश्नसंख्या अवश्यमेव लेखनीया।

5611/(Set : C)

P. T. O.

भाग - 'क'

1. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु **द्वयोः** प्रश्नयोः व्याख्या कार्या - 2 × 3 = 6
 (क) संस्कृतभाषायाः श्रव्यसाहित्ये प्रकाशं पातय।
 (ख) प्राचीनभारतीयभाषाणाम् उपरि प्रकाशं पातय।
 (ग) पठनकौशलस्याभिप्रायं तस्य विभिन्नानां प्रकरणानां च वर्णनं कुरुत।
2. **एकः** प्रश्नः समाधेयः - 1 × 3 = 3
 (क) माहेश्वराणां सूत्राणां वर्णनं कुर्वन् तेषां उपयोगितां लिखत।
 (ख) विभिन्नां वर्णानाम् उच्चारणस्थानं लिखत।
3. **एकः** प्रश्नः समाधेयः - 1 × 3 = 3
 (क) ऋग्वेदसंहितायाः संक्षिप्तरूपेण वर्णनं कुरुत।
 (ख) यजुर्वेदस्य संहितायाः परिचयं लिखत।
4. **एकः** प्रश्नः समाधेयः - 1 × 3 = 3
 (क) सूक्ष्मशिक्षणस्य परिचयं महत्त्वं च लिखत।
 (ख) पाठयोजनायाः उपरि एकां टिप्पणीं लिखत।
5. **एकः** प्रश्नः समाधेयः - 1 × 5 = 5
 (क) वेदाङ्गसाहित्ये एकां टिप्पणीं लिखत।
 (ख) आरण्यसाहित्योपरि टिप्पणीमेकां लिखत।

भाग - 'ख'

6. वस्तुनिष्ठप्रश्नानाम् उत्तराणि देयानि - 15 × 1 = 15
 (क) कालिदासस्य रचना वर्तते -
 (i) हर्षचरितम्
 (ii) अभिज्ञानशाकुन्तलम्
 (iii) कादम्बरी
 (iv) मुद्राराक्षसम्

- (ख) 'र' इत्यस्य उच्चारणस्थानम् किम् अस्ति ?
- (i) कण्ठः (ii) दन्तः
(iii) मूर्धा (iv) तालुः
- (ग) 'रमा' शब्दस्य तृतीयाविभक्तौ एकवचने किं रूपम् ?
- (i) रमया (ii) रमायाम्
(iii) रमायै (iv) रमायाः
- (घ) कृ धातोः लृट् लकारे प्रथमपुरुषस्य बहुवचने किं रूपम् ?
- (i) करिष्यति (ii) करिष्यन्ति
(iii) करिष्यथः (iv) करिष्यामि
- (ङ) 'श्रीमद्भगवद्गीतायाम्' कति अध्यायाः सन्ति ?
- (i) 16 (ii) 17
(iii) 18 (iv) 19
- (च) 'लृ + आकृतिः' इत्यस्य सन्धिरूपं किं भवति ?
- (i) लाकृतिः (ii) लृकृतिः
(iii) लराकृतिः (iv) लाकर्तिः
- (छ) श्रवणकौशलस्य विषये सङ्गतम् अस्ति ?
- (i) सस्वरवाचनम् (ii) प्रश्नोत्तरम्
(iii) श्रुतलेखः (iv) सर्वाणि
- (ज) 'संस्कृतम्' भाषाणां कस्मिन् परिवारे आगच्छति ?
- (i) विशेषपरिवारे (ii) भारोपीयपरिवारे
(iii) तिब्बतपरिवारे (iv) द्राविडपरिवारे
- (झ) 'चकारस्य' उच्चारणस्थानम् अस्ति -
- (i) तालुः (ii) मूर्धा
(iii) दन्तः (iv) कण्ठः
- (ञ) नाट्यशास्त्रस्य प्रणेता कः वर्तते ?
- (i) विश्वनाथः (ii) मम्मटः
(iii) भरतमुनिः (iv) भवभूतिः

- (ट) 'उत्तररामचरितम्' कस्य रचना वर्तते ?
- (i) भवभूते: (ii) भासस्य
(iii) हर्षस्य (iv) शुद्रकस्य
- (ठ) 'प्रजा' इत्यस्य पदच्छेदः स्यात् -
- (i) प् + र् + ज् + आ
(ii) प् + र् + अ + ज् + आ
(iii) प् + अ + र् + अ + ज् + आ
(iv) प् + अ + र् + ज् + आ
- (ड) इत्संज्ञाविधायकं सूत्रम् अस्ति -
- (i) इको यणचि (ii) हलन्त्यम्
(iii) आद्गुणः (iv) अनचि च
- (ढ) 'रमा + ईशः' अत्र सन्धिरूपं भवति -
- (i) रमेशः (ii) कपेशः
(iii) रमाशः (iv) रवीशः
- (ण) सूक्ष्मशिक्षणचक्रे सम्मिलितः अस्ति -
- (i) नियोजनम् (ii) शिक्षणम्
(iii) विचारविमर्शः (iv) सर्वाणि
-